

Nota

Nieuwpoort, Astridpark

Deel 2: Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	2
2.2	Waardering archeologische vindplaatsen	2
2.3	Impactbepaling	3
2.4	Bepalingen van de maatregelen	4
2.4.1	Kennispotentieel verder (voor)onderzoek	4
2.4.2	Volledigheid van het (voor)onderzoek	4

1 Administratieve gegevens

Algemeen

Naam site	Nieuwpoort, Astridpark
Ligging	Astridpark, Nieuwpoort, West-Vlaanderen
Kadaster	Nieuwpoort, Afdeling 1, Sectie A, Percelen 31C56 en 31F51
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2022-0240
Reeds uitgevoerd vooronderzoek	Bureauonderzoek (ID Anota 19405) Proefsleuvenonderzoek (Projectcode 2022A293)
Bewaarplaats archief	BAAC Vlaanderen

Actoren

Auteur	Lina Cornelis & Tanja Boudry
Betrokken actoren	Ron Bakx, Evelyn Schynkel, Ann-Sophie De Witte
Betrokken derden	Sam De Decker (erfgoedconsulent, Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plangebied

Oppervlakte plangebied	3.136 m ²
Kartering gewestplan	Woongebied

2 Gemotiveerd advies

2.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het bureauonderzoek uit archeologienota ID 19405¹ vermeldt dat een herstel van de duinen tijdens de vroege middeleeuwen plaatsvond. Het leidde vanaf de 9de en 10de eeuw tot de vorming van de zogenaamde jonge duinen. Het landschap in de kustvlakte wordt op dit moment ook uitgebouwd met wegen, infrastructuur en perceellering. Nieuwpoort zelf is gesticht in 1163 ter hoogte van een kleine vissersnederzetting op de kop van de jonge duin *Sandeshoved*. Tot het einde van de vroege middeleeuwen lag het plangebied nl. vermoedelijk ter hoogte van een geul (de IJzergeul) en het is pas bij de ontwikkeling van de jonge duin dat bewoning mogelijk zal geweest zijn.

Volgens kaarten uit de 16de en begin 17de eeuw, eveneens opgenomen in archeologienota ID 19405², is het plangebied gelegen buiten de stadsversterkingen. Volgens de 18de-eeuwse historische kaarten zou het plangebied gelegen zijn ter hoogte van of in de onmiddellijke omgeving van een droge gracht, bedekte weg, palissade en glacis. Op 19de-eeuwse plannen lijkt het plangebied samen te vallen met de buitenste rand van de eerste verdedigingsgordel.

Een topografische kaart, weergegeven in archeologienota ID 19405³, daterend op het einde van de 19de eeuw (1883) toont dat de versterkingen reeds geslecht werden. De vrijgekomen zone werd nu ingericht als stadspark. Ook het Astridpark was ingenomen als parkgebied. Ook de opgenomen loopgravenkaart uit 1918 geeft een militaire weg aan in het noordelijk deel van het plangebied. Er lopen in de periode van de 20ste eeuw verschillende paden door het plangebied. De aanwezigheid van het tennisveld kon vanaf 1970 reeds vastgesteld worden door middel van een orthofoto. Het is niet geweten wanneer de aanleg hiervan exact plaatsvond. Het noordelijk deel van het plangebied wordt tussen 2010 en 2020 ook aangepast, waarbij een extra pad / doorgang voorzien wordt en de bestaande bomen geroid worden en nieuwe bomen worden aangeplant. Er werden toen ook wateropslagtanks ingegraven in de meest noordwestelijke hoek van het terrein⁴.

De verwachting die opgesteld werd na het bureauonderzoek omvatte een verwachting voornamelijk van resten vanaf de volle middeleeuwen en jonger. Deze zouden zich in de jonge duinen bevinden.

Tijdens het archeologisch onderzoek kon vastgesteld worden dat de jonge duinen echter aangetast of afwezig waren. Het jonge duinzand is vergraven of weggegraven bij de diverse ingebruikname plangebied. Een exacte datering van de afgraving is niet met zekerheid te bepalen, maar naar waarschijnlijkheid zal de aanleg van het tennisveld op het einde van de 20ste eeuw de grootste impact hebben gehad.

2.2 Waardering archeologische vindplaatsen

Er kon geen concrete vindplaats vastgesteld worden bij het proefsleuvenonderzoek. Op basis van de geregistreerde bodemopbouw kan algemeen geconcludeerd worden dat de kans op archeologische sporen binnen het plangebied te klein is. Eventuele sporen werden vooral verwacht in de jonge duinen, maar deze zijn vrijwel overal weg of sterk aangetast. De kans is dan ook klein dat er nog iets relevant binnen het plangebied te vinden is. Het terrein werd recent afgegraven voor de aanleg van het tennisterrein of mogelijk reeds bij de aanleg van het parkgebied. De omliggende taluds zijn van recente datering en werden dan ook naar waarschijnlijkheid aangelegd in de periode van de aanleg het

¹ WILLAERT 2021

² WILLAERT 2021

³ WILLAERT 2021

⁴ Dixit voorzitter tennisclub KTC Isseria vzw

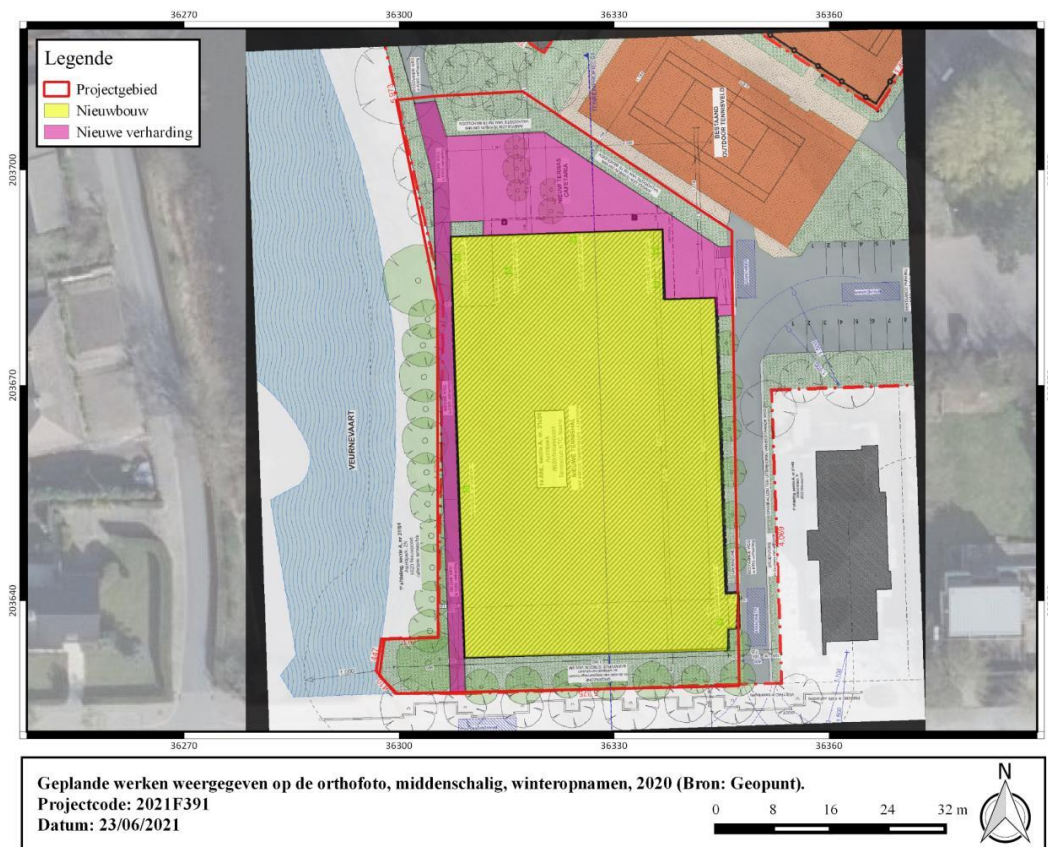
tennisterein. Er werden zowel erg recente vondsten in deze pakketten aangetroffen als scherven die algemeen vanaf de volle tot late middeleeuwen gedateerd kunnen worden. Deze opvullingslagen zijn duidelijk vermengd en bestaan uit lossere materie.

De geulen kunnen eveneens potentieel nog archeologisch interessant zijn naar materiële cultuur toe. Het zou in deze contexten dan ook eerder gaan over watergerelateerde archeologie (puntvondsten, losse artefacten, deposities, ...). Deze lagen worden slechts in zeer beperkte mate of zelfs niet geraakt bij de uitvoering van de geplande werken.

2.3 Impactbepaling

In de archeologienota “Archeologienota Astridpark Tennis (Nieuwpoort, West-Vlaanderen)” (ID19405)⁵ werden de geplande werken als volgt omschreven:

“De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw indoor tennisterrein. Voorafgaand aan de bouwwerken wordt de bestaande verharding en het bestaande tennisplein uitgebroken. De nieuwe indoor-tennishal zal een footprint hebben van ca. 2086 m² en wordt gefundeerd door middel van paalfunderingen waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie. Aangrenzend aan de nieuwbouw wordt nieuwe verharding voorzien in de vorm van wegenis en een terras. Voor de aanleg van deze nieuwe verharding wordt over een oppervlakte van ca. 596 m² een bodemingreep voorzien tot een diepte van ca. 50 cm-mv. De rest van het terrein wordt aangelegd als groenzone of aangevuld met grond. Voor deze zone dient een bodemingreep gerekend te worden van max. ca. 30 cm-mv.”

Figuur 1: Geplande werken op de orthofoto⁶

⁵ WILLAERT 2021

⁶ WILLAERT 2021, VvR p.16, Figuur 5

De impact zal beperkt blijven tot ca. + 3 m TAW (zijnde 30 cm onder het niveau van het huidige tennisveld) en dit voor de vloerplaat voor de nieuwbouw. Onder deze vloerplaat wordt een paalfundering voorzien die dieper zal reiken. Deze ingreep zal slechts lokaal verstorend zijn. De zone waar nieuwe verharding komt zal binnen het gabarit van de bestaande verstoring aangelegd worden.

2.4 Bepalingen van de maatregelen

2.4.1 Kennispotentieel verder (voor)onderzoek

Het potentieel op kennisvermeerdering wordt bepaald door de archeologische verwachting in combinatie met de geplande werken te evalueren. De algemene archeologische verwachting is eerder matig tot laag te noemen. Relevante sporen werden vooral verwacht in de afzettingen van jonge duinen, maar deze zijn vrijwel overal weg, sterk aangetast of minstens afgetopt. De kans op sporensites is hiermee bijzonder klein, waardoor het potentieel op kennisvermeerdering naar deze waarden erg beperkt te noemen is.

Op zich kunnen ook de geulopvullingen potentieel nog archeologisch interessant zijn, aangezien hier losse vondstconcentraties, puntlocaties, deposities en dergelijke kunnen aanwezig zijn, maar deze worden feitelijk amper of niet geraakt bij de geplande bouwwerken. Het diepste niveau van het geplande bouwwerk bevindt zich op gelijke hoogte met het huidige tennisveld. Er is slechts een algemene vloerplaat gepland met een totale aanlegdikte van 30 cm. Hieronder wordt enkel een paalfundering voorzien, die slechts lokaal diepgaande verstoring teweeg brengt. Er is dan ook onvoldoende mogelijkheid tot kennisvermeerdering in de context van deze geplande werken en in de context van de geul-/getijdenafzettingen.

Er werden enkele sporen uit de Eerste Wereldoorlog aangetroffen. De bewaring hiervan is onzeker. Vermoedelijk tot zeer waarschijnlijk waren de sporen feitelijk aangelegd in de oorspronkelijk hoger gelegen pakketten (jong duinzand) die bij de aanleg van het tennisveld reeds vergraven werden. Er werd nog een onderkant van een mogelijke paalkuil aangesneden, enkele bomkraters en een kabelsleuf. Gezien de staat van het plangebied is het potentieel op kennisvermeerdering klein. Het plangebied is sterk onderhevig geweest aan recente verstoring.

Samenvattend kan gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van relevante, voldoende goed bewaarde, archeologische waarden binnen het plangebied, op basis van de geregistreerde bodemopbouw, te klein is. Het eventueel archeologisch potentieel zou zich nog dieper onder maaiveld kunnen bevinden. Het zou dan eerder gaan over watergerelateerde archeologie (puntvondsten, losse artefacten, deposities, ...), maar deze worden slechts in zeer beperkte mate of zelfs niet geraakt bij de uitvoering van de geplande werken.

2.4.2 Volledigheid van het (voor)onderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon daarentegen voldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek⁷ is verder vooronderzoek niet aangewezen. Het archeologisch onderzoek is hiermee dan ook volledig.

⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3